

Treba obratiti pažnju na okolnost da se u konkretnom slučaju radilo o pravomoćnosti sudske presude koja je utvrdila osiguraničevu obavezu za naknadu štete. U vezi s ovim može se postaviti inače u teoriji i praksi sporno pitanje kojim momentom je dospjela osigurateljeva obaveza na isplatu osigurnine iz osiguranja od odgovornosti. Da li je za to potrebna pravomoćna sudska presuda, ili obaveza dopijeva i bez presude. Sud se u gornjem sporu ovim pitanjem uopće nije bavio jer je ono bilo irelevantno za rješenje spora. Radi toga je u obrazloženju navedeno da u svakom slučaju osigurateljeva obaveza dopijeva pravomoćnošću presude. To je uostalom i nesporno. Ovom formulacijom sud se ogradio od zauzimanja stajališta da li je osigurateljeva obaveza dospjela i prije pravomoćnosti presude.

B.J.

APELACIONI SUD, Rennes
Presuda od 17. II 1969.

Le Boulbouech c/a Cie La Concorde

Osiguranje broda - Granice osigurateljeve odgovornosti - Troškovi odsukivanja broda - Pravo osiguranika na zatezne kamate - Objesno parničenje - Krajnja granica osigurateljeve odgovornosti je svota osiguranja - U ovu svotu ulaze i troškovi odsukivanja broda, ako odsukivanje nije izvršeno iz razloga sigurnosti plovidbe ni na zahtjev nadležnog organa već da bi se utvrdilo da li je brod sposoban za popravak - Da bi se radilo o objesnom parničanju potrebno je da stranaka postupa u zloj vjeri ili s takovom nemarnošću koja se može izjednačiti s dolusom

Vlasnik jahte je s osigurateljem sklopio ugovor o osiguranju jahte. Svota osiguranja iznosila je 25.000 franaka za gubitak i oštećenje broda uključivši i dodatnu opremu i zalihe, a iznos od 8.000 franaka bio je predviđen za spasavanje broda. U noći između 20. i 21. VIII 1965. jahta se zbog kvara na motoru nasukala. Osiguratelj avarijski komesar je naredio da se jahta odsuče i dotegli u brodogradilište u svrhu ustanovljenja mogućnosti popravka i za to potrebnih troškova. Brodogradilište je ove troškove procijenilo u iznosu od 24.000 franaka.

Budući da nakon obilne prepiske između stranaka nije došlo do nagode o visini osigurnine koju bi osiguratelj morao platiti osiguraniku, vlasnik jahte je podigao protiv osiguratelja tužbu.

Prvostepeni sud je osiguratelja proglasio obaveznim na isplatu

iznosa od 21.467 franaka na ime osigurnine, a osim toga i na svotu od 150 franaka na ime zateznih kamata.

Osigurnina na koju je sud obavezao tuženika na isplatu izračunata je na osnovi svote osiguranja umanjenoj za vrijednost dodatnih zaliha, opreme i troškova odsukivanja.

Protiv ove presude žali se tužitelj. On traži da sud obaveže osiguratelja na isplatu 24.000 fr. na ime troškova popravka broda, 1.500 fr. za onemogućavanje zabavnih putovanja, te na snažanje troškova odsukivanja. U pogledu svoga zahtjeva za naknadu troškova odsukivanja poziva se na čl. 21. police, na temelju kojeg se osiguratelj obavezuje platiti nužne troškove svake preventivne razumne mjere poduzete u zajedničkom interesu.

U svom odgovoru na tužbu osiguranik podržava prvostepenu presudu u pogledu osigurnine u iznosu od 21.467 franaka, ali traži da tužitelja drugostepeni sud obaveže na isplatu iznosa od 1.000 franaka na ime objesnog parničenja.

Apelacioni sud je potvrdio prvostepenu presudu u pogledu visine osigurnine, ali tužitelj mu nije priznao pravo na zatezne kamate, a odbio je tuženikov zahtjev na isplatu iznosa od 1.000 franaka na ime objesnog parničenja.

Glavni razlozi presude drugostepenog suda su slijedeći:

Medju strankama je nesporno da odsukivanje nije uslijedilo na temelju naloga nadležnog organa ili iz razloga sigurnosti plovidbe, naime da bi se otklonila opasnost koju nasukani brod predstavlja za plovidbu. Odsukivanje je izvršeno da bi se utvrdilo da li se brod može popraviti, a nakon što je osiguranik izjavio da ga želi popraviti. Osiguratelj ima pravo troškove odsukivanja uračunati u svotu osiguranja koja, ukoliko nije drukčije ugovoreno, predstavlja granicu njegove odgovornosti. I u ovom smislu treba tumačiti i čl. 21. uvjeta police na koji se osiguranik poziva. Postojanje ugovorne odredbe kojom se predviđa posebna svota za troškove spasavanja upravo, kaže sud, potvrđuje ovaj zaključak. Osiguranik je imao pravo napustiti brod u korist osiguratelja, u kojem slučaju bi mogao zahtijevati punu osigurninu. Prvostepeni sud je dakle pravilno postupio kad je kao temelj za osigurateljevu obavezu uzeo svotu osiguranja u iznosu od 25.000 franaka, odbijajući od nje vrijednost dodatne opreme i zaliha u iznosu od 250 franaka te troškove odsukivanja u iznosu od 3.282,89 franaka. Dodatna oprema i zaliha nije uopće u nasukanju bila oštećena. Prema stajalištu suda osiguranik nema prava na nikakav iznos na ime nemoćnosti korištenja jahte u zabavne svrhe. Ne postoje ni pretpostavke da bi se osiguraniku priznale i zatezne kamate.

Ni osigurateljevo stajalište u pogledu osiguranikovog objesnog parničenja nije opravdano. O takvom parničenju bi se moglo raditi kad bi osiguranik vodio spor u zloj vjeri, ili takvom

nepažnjom koja bi se mogla izjednačiti s dolusom. U konkretnom sporu to nije bio slučaj.

/DMF 1969, str. 673/

B.J.

Bilješka. - Gornja presuda nije, čini nam se, jasna u nekoliko pravaca.

U prvom redu treba obratiti pažnju na okolnost da su stranke u polici posebno navele vrijednost broda, a posebno troškove njegovog spasavanja. Sudovi ovoj okolnosti ne daju nikakav značaj, smatrajući da su stranke ugovorile da će najveća osigurateljeva obaveza biti iznos naveden kao svota osiguranja broda. Pod ovom pretpostavkom nije uopće logično da se u polici posebno navede svota koja se odnosi na naknadu troškova spasavanja. Kad je naime osiguratelj svotom osiguranja ograničio svoju odgovornost, njemu je zaista svejedno da li će na ime osigurnine platiti umanjenu vrijednost broda, ili će naknaditi neke druge troškove. Iz ovoga proizlazi da se osiguratelj obavezao posebno nadoknaditi vrijednost broda, a posebno troškove njegovog spasavanja, naravno sve do visine iznosa navedenih u polici.

Sudovi nadalje stoje na stajalištu da je osiguratelj dužan nadoknaditi troškove odsukivanja broda samo u slučaju kad bi odsukivanje naredili nadležni organi. Čini nam se da je pravilno mišljenje tužiteljevo izneseno u gornjem sporu da osiguratelj nadoknadjuje troškove koji su razborito učinjeni u svrhu uklanjanja daljnje štete, dakle u osigurateljevu korist. Čini nam se da je upravo ovakav slučaj postojao u gornjem sporu. Brod je doveden u brodogradilište na zahtjev osigurateljevog predstavnika da bi se ustanovilo da li je uopće moguć ili isplativ njegov popravak. Dakle u osigurateljevu korist.

I kad bi stajalište sudova koje su zauzeli u ovom sporu bilo pravilno, nije jasno iz kojeg razloga od vrijednosti broda odbijaju troškove njegovog odsukivanja i tegljenja do brodogradilišta. I sami sudovi priznaju da je brod u brodogradilištu vrijedio 1.000 franaka jer je brodogradilište za njegov popravak tražilo 24.000 franaka. /Prigovor podosiguranja nije bio iznesen, pa treba pretpostaviti da je brod bio osiguran u punoj vrijednosti/ Sudovi su dakle morali osiguraniku, polazeći i s njihovog stajališta, priznati iznos od 24.000 franaka, a ne od te svote odbiti troškove odsukivanja i tegljenje broda u brodogradilište. Ovo odbijanje bi bilo logično samo u slučaju da je osiguratelj platio navedene troškove, ali i pod tom pretpostavkom osigurateljev pravni temelj u pogledu troškova odsukivanja i tegljenja broda u brodogradilište osnivao bi se na osiguranikovoju dužnosti da osiguratelju isplati iznos koji je on, bez pravne obaveze, platio umjesto osiguranika. Iz obrazloženja gornje presude ne proizlazi da se o tome radilo.

B.J.